

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

On Dördüncü İnikat

5 Kânunuevvel 1927 Pazartesi

MÜNDERECAT

	Sayfa
1. — ZAPTI SABIK HULÂSASI	82
2. — HAVALA EDİLEN EVRAK	82:83
3. — MÜZARE EDİLEN MEVAD	83
1. — Bazı eşhasın şark manatından garp vilâyetlerine nakilleri hakkındaki kanun hükmünün refine dair kanun lâyihası ve Dahiliye, Adliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları.	83:86

1. — ZAPTI SABIK HULÁSASI

On Üçüncü İnıkat

3 . 2 . 1927 Cumartesi

Hasan Beyin rıyasetlerinde akdedilerek Ankara Mebusluđuna intihap olunan Gazi Mustafa Kemal Hazretlerinin intihap mazbatası kabul olundu.

Müteakiben bazı mubayaatı mühimmenin sekiz senede temini hakkındaki kanunların tadiline mütedair kanun lâyihası müzakere ve kabul edildikten sonra inıkada hıtam verildi.

Reis
Reisvekili
Hasan

Kâtip
Rize
Ali

Kâtip
Denizli
Necip Ali

2. — HAVALA EDİLEN EVRAK

Lâyhalar

1. — *Hudut ve Sevahil Sıhhiye Müdiriyeti Umumiyesinin 1928 senesi bütçesi hakkında kanun lâyihası.* (Bütçe Encümenine)

2. — *Hükümetle İzmir - Kasaba Demiryolları ve temdidi şirketi arasında takarrür eden itilâfname nin imza ve teatisi için mezuniyet itası hakkında kanun lâyihası.*

(Nafia ve Bütçe Encümenlerine) (Başvekâletin talebi üzerine)

4. — *Şûrayı Devletın 1927 senesi bütçesinde münakale icrasına dair kanun lâyihası.*

(Bütçe Encümenine)

5. — *Bahriye Vekâletinin 1927 senesi bütçesinde münakale icrasına dair kanun lâyihası.*

(Bütçe Encümenine)

6. — *Bahriye Vekâletinin lağvı hakkında kanun lâyihası.*

(Müdafaai Milliye, Bahriye ve Bütçe Encümenlerine)

Teklifler

1. — *Çorum Mebusu Doktor Mustafa Beyin, «Sıhhiye ve Muaveneti İctimaiye Vergisi» unvanlı teklifi kanunisi.*

(Sıhhiye, Maliye ve Bütçe Encümenlerine) (Sıhhiye Encümeninin talebi üzerine)

2. — *Kırklareli Mebusu Doktor Fuat Beyin, çocukların içki ve tütün kullanmalarının meni hakkında teklifi kanunisi.*

(Sıhhiye, Dahiliye ve Adliye Encümenlerine) (Sıhhiye Encümeninin talebi üzerine)

Tezkereler

1. — *Damga kanununun dokuzuncu maddesinin seksen beşinci fıkrasının tadiline mütedair kanunun birinci maddesinin tefsiri hakkında Başvekâlet tezkeresi.*

(Maliye ve Bütçe Encümenlerine)

Mazbatalar

1. — *Başvekâletin 1927 senesi bütçesine beş bin lira tahsisatı munzamma ilâvesi hakkında (1/24) numaralı kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası.* (Ruznameye)

2. — *Maarif teşkilâtına mütedair kanuna bir maddede tezyili hakkında (1/4) numaralı kanun lâyihası ve Maarif ve Bütçe Encümenleri mazbataları.*

(Ruznameye)

3. — *Pazarcığın Kızkapanlı aşiretinden Mustafa oğlu Mehme'in idamı hakkında (3/37) numaralı Başvekâlet tezkeresi ve Adliye Encümeni mazbatası.*

(Ruznameye)

4. — *Zabıtai Sıhhiyei Hayvaniye Kanunu Lâyihası ile, Zabıtai, Sıhhiyei Hayvaniye kanun muvakkati-*

nin bazı maddelerinin tadiline dair olan kanunun ikinci ve dördüncü maddelerinin tefsiri hakkında (3/26) numaralı Başvekâlet tezkeresi ve Muhtelit Encümen mazbatası.

(Ruznameye)

BİRİNCİ CELSE

Açılma Saati : 14,15

REİS : İsmet Bey

KÂTIPLER : İsat Refet Bey (Diyarbakir), Ruşen Eşref Bey (Afyonkarahisar)

REİS — Celseyi açıyorum efendim.

3. — MÜZAKERE EDİLEN MEVAD

1. — *Bazı eşhasın şark menatıkından garp vilâyetlerine nakilleri hakkındaki kanun hükmünün refine dair kanun lâyihası ve Dahiliye ve Adliye Encümenleri mazbataları. (1)*

REİS — Bu kanun lâyihasının müstacefen ve filhal müzakeresi hükümet tarafından teklif edilmektedir. Evvelâ müstaceliyeti reyinize arz ediyorum. Kabul edenler el kaldırsın. Kabul etmeyenler el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Filhal müzakeresini kabul edenler el kaldırsın. kabul etmeyenler el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Heyeti umumiyesi hakkında mütalaa var mı?

DAHİLİYE VEKİLİ ŞÜKRÜ KAYA BEY (Muğla) — Muhterem efendiler, reyî âlinize arz olunan bu kanun bir müddettenberi şark vilâyetlerinin bazılarında tatbik edilmekte ve edilecek olan silsile tedabirin seyrü tekâmülünde muayyen ve mukarrer bir safhanın ifadesidir. Malumu ilâm zaafına düşmeden tekrar edilebilir ki her ağaç kendi meyvesini verdiği gibi her rejimin de her tarz idarenin de kendine mahsus semereleri ve eserleri vardır.

İstibdat ve onun zaruri neticesi olan sui idare kanunsuzluğu, haksızlığı, tagallübü, tahakkümü, emniyetsizliği, asayişsizliği, milletin fertleri arasında mu-

savatsızlığı ve binnetice : vatanın inhilâlini tevlit eder. Son asırların Türk tarihi bu feci neticelerin hazin bir destanıdır. Uzağa gitmeye hacet yok. O müstebit ve cahil sultanların tarzı idaresinin tevlit ettiği elemeler hepimizin kalbinde elan yaşamaktadır ve elan onun vatanın sinesinde açtığı yaraları tedavi ile meşgulüz. Bakımsız bir vatan, tutumsuz bir idare vatandaşların hakkını, haysiyetini, şeref ve insaniyetini her gün, her vesile ile ayaklar altında çiğneyen ve payümal eden bir tarzı idare. Faziletiyle, sevdâyı istiklâliyle, kudretiyle, kuvvetiyle bütün milletlerin tarihlerinde sahifeler dolduran bu Türk milletinin az kalsın tarihten silinebilmesine bais olacak bir idare. Dikkat etmek lâzımdır ki bu Türk milleti istiklâlini kurtarabilmek için evvelâ istibdatın boyunduruğundan kendini kurtarmakla işe başladı ve kaniyla çizdiği bu gayrı kabili ihtişar hududu içinde her şeyden evvel Cumhuriyet idareyi tesis etmeyi düşündü. Çünkü biliyordu ki aynı sebepler, aynı neticeler tevlit eder. Eğer istibdat idareye yer verilse idi, yine bu memlekette kanunsuzluk hükümferma olacak ve kalan son parça da parçalanacaktı.

Malum da olsa tekrar etmek iktiza eder ki, her rejim kendi mantığı ile ve kendi kanunlarıyla idare olunur. Cumhuriyetin mantığı da kanunu hâkim kılmaktır. Cehli, taassubu, tahakkümü, tagallübü, haksızlığı, sui idare ve istimali, millet içinde fertlerin ve

(1) *Zabıtın sonuna merbuttur.*

cemaatlerin imtiyazlarını izale etmektir. Cumhuriyet rejiminde herkes ve her fert kanun karşısında müsavidir. Her vatandaş safı millete ancak kabiliyet ve istidadına göre ahzı mevki eder.

Devletin ve hükümetin vazifesi de bu istidat ve kabiliyetin tamamı ve serbesti inkişafını temin etmektir. Türk Cumhuriyeti de ilk günden beri bilâtereddüt bu yolu tuttu ve pek tabii idi ki ihmal ve sui idare yüzünden kanuna karşı hüremetsizliğe alışanların mukavemetine uğradı. En büyük mukavemeti en çok ihmal edilen şark vilâyetlerinin bazılarında gördü, her biri kendi muhitinde metin bir sultan hükmü süren şeyler, seyyitler, kabile reisleri bu mukavemeti ihzar etti. Yani kurunuvusta zihniyet ve idaresiyle medeniyet, zihniyet ve idaresi karşılaştı ve her zaman ve her yerde olduğu gibi tabiatıyla medeniyet galip geldi, milletin istiklâlîni ve mülkün vahdetini ve her yerde kanunun hâkimiyetini temin zaruretinde bulunan Cumhuriyet derhal aklın ve ilmin ve tecrübenin gösterdiği tedbirleri tatbik etti. Bu tedbirler beklenildiği tarzda müsmir oldu. Yani şeyh sait vakasıyla tebarüz eden o taaruzkâr kuvvetin mukavemeti kırıldı. Mahiyeti, derecei kuvveti malum olan esbap ve avamîlin tesiri ile isyana saha olan o yerlerde diğer vilâyetlerimiz gibi normal bir idarenin tesisi anı geldi. Geçen sene ağır harekâtı askeriyeye saha olan o yerlerdeki usatın kısmı azamî imha edildi ve bir kısmı da firara icbar olundu. Bu gün o yerlerdeki isyan keçi ve koyun hırsızlığına inkilâp etti.

Muhterem efendiler, bunda şüphesiz ki mevsimin de tesiri vardır. En zayıfı da dahil olduğu halde her ihtimali gözönünde bulundurmaya ve her tedbiri vaktinde almaya ve vaktinde tatbik etmeye mecbur olan hükümetiniz mevsimin de tesirini hesaba katmıştır. Her ihtimale karşı kuvvetli ve hazır olmak içindir ki orada mevcut seyyar ve sabit jandarmalarına bir o kadar daha kuvvet ilâve edecek tedbirler almıştır ve hudutların içinden ziyade dışından muhafaza edileceğini bildiği içindir ki hudut kıtalarını şimdiye kadar görülmemiş bir surette takviye etmiştir ve hükümet, devlet ve kuvvetlerinin herhangi bir ihtimalle karşı her neye mal olursa olsun galip geleceğine emin olduktan sonradır ki orada normal ve sivil idareyi tesis etmiştir. Bir safhai mutavassıta ve muvakkate olarak geçen sene Meclisi Âlinizin kabul ettiği umumi müfettişlik kanununun tatbikine geçmiştir. 23 Teşrinievvelde müddeti hitam bulan idarei örfiyenin temdidine de lüzum görmemiştir. Bu gün oralarda da aksamî memleketin diğer yerlerinde olduğu gibi ka-

nuna karşı gelen her-fert adliye mahkemeleri huzurunda muhakeme olunmaktadır. Bu gün reyî âlilerine arz ettiği kanunlarda, geçen sene Büyük Millet Meclisinin verdiği salâhiyete binaen hükümetin gördüğü lüzum üzerine garbe naklettiği vatandaşlardan bazılarının memleketine iadesi imkânını hazırlamaktadır.

Çünkü o zaman ittihazı zaruri ve lüzumlu olan bu tedbirden bu gün beklenen fayda hâsıl olmuştur. Bütün bu tedbirler orada tesis edeceğimiz normal ve sivil idarenin başlangıcıdır. Zaten malumu âlileridir ki devlet tesis ve teşkilinden de beklenen ilk gaye memlekette tabii idareyi tesis etmektir ve vatandaşlarının hakkını menfaatini muhafaza ve emnihezur ve asayişî pürüzsüz surette temin etmektir. Bu gaye ancak muntazam bir kuvvet sayesinde elde edilebilir. Kanunu hâkim kılmak için icabında cebir ve şiddet istimal etmek ve kanunu hâkim kıldıktan sonra tekrar hali tabiiyi iade etmek ancak medeni ve kuvvetli devletlerin şiarıdır. Lüzumsuz cebir ve şiddet istimali veyahut lüzumsuz cebir ve şiddetin idamesi kahr ve tazyik politikası alâmeti zaaftır ve idari kabiliyetsizliktir. (Bravo sesleri.) Ve bunun neticesinde anarşidir, inhilâldır. Türkiye toprakları yakın tarihinde buna çok hazin misaller vermiştir. (Çok güzel, bravo sesleri.) Dün şarkta ve bazı vilâyetlerde asileri ve şakileri kahr ve tedmir eden kuvvetlerimiz bu gün orada birer amîli emnü asayiş ve sükündür. Efendiler, reyî âlinize arz olunan bu kanun bütün diğer tedbirlerimiz gibi kuvvetin aleni bir ifadesidir.

Türk devletinin kuvveti her neye mal olursa olsun şarktaki vilâyetlerimizde de kanunu hâkim kılacaktır! Ve kuvvetimiz kanunu hâkim kılmaya kâfidir. Hükümetiniz şarkta herkesi ve her ferdi kanuna itaat ettirmek için mücehhez olduğu bütün salâhiyetleri azamî randuman verecek tarzda istimal etmektedir. Muhterem efendiler, Cumhuriyetin nimetlerinden istifade etmek her vatandaşın hakkıdır. Sui idarenin, tegallübün, tufeylilerin zulmünden kurtularak kanunun himayesi altında medeni, mesut, müreffeh bir hayat geçirmek şüphesiz ki oradaki vatandaşlarımızın da tahakkukuna intizar ettikleri bir haktır. (Bravo sesleri.) Ve bu hakkın tahakkuku ve tatbiki hepimize terettüp eden asli bir vazifedir. Hükümetiniz bu kanunu reyinize arz ederken bu ve bu gibi hususatta en büyük muavenet ve teşviki yine Meclisi Âlilerinde gördüğüne ve göreceğine emindir. Lütfen kanunun kabulünü rica ederim. (Alkışlar)

REİS — Başka söz isteyen yoktur, maddelere geçilmesini kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

1097 numaralı kanun hükmünün refine İcra Vekilleri

Heyetinin mezun olduğuna dair kanun

Madde 1. — 1097 numaralı kanun mucibince garp vilâyetlerine naklolunan eşhastan seyh sait vakası ve müteakip şakavet hadiseleri ile bilfiil alâkadar olmayan ve nakloldukları mıntıkalarda sui ahvali görülme-yenler hakkında mezkûr kanun hükmünün refine İcra Vekilleri Heyeti mezundur.

REİS — Bu madde hakkında mütalaa yoktur. Ka-bul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul etmeyenler lüt-fen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Madde 2. — Mahallerinde ötedenberi şakavet, is-yan ve tegallübü itiyat edenlerle aileleri ve garptaki mahalli müretteplerinden firarla eşkiyaya iltihak edip bu kanunun tarihi neşrinden itibaren üç ay zarfında dehalet etmeyen şakilerin aileleri hakkında 1097 nu-maralı kanun hükmü meridir.

HASAN BEY (Trabzon) — Bendeniz bu ikinci maddede bir noktanın tavzihine lüzum olduğunu zan-nediyorum.

Maddede şakavet, isyan ve tegallüp kelimeleri var. Şakavet ile isyanın ne olduğunu biliyoruz. Gayet sarîh, hukûki fiili manaları vardır. Fakat tegallüp nedir? İtiraf edeyim ki bendeniz henüz bunun bir ta-rifini bulamadım. Böyle manası anlaşılmayan kelime-lerin kanun metninde bulunuşu çok defa sui istima-lin kapısı olmuştur. İş takdiri zatiye kalınca bu ke-limenin atfedilemeyeceği adam tasavvur edemem, ma-demki sarîh bir manası yoktur. İçin, için bir endi-şe vardır. Böyle iktidarına, servetine, faaliyetine, mevrusatına istinaden çalışan adamlar içerisinde çok defa bu damgayı yüklenmiş olanlar vardır. Bendeniz Şükrü Kaya Bey arkadaşşımdan bilhassa rica edi-yorum, bu tegallüp kelimesine sarîh bir mana ver-sinler ve bu Meclisi Âlide kati olmak üzere bu ke-limenin manasını tayin etsinler. Herkes tegallüp ne-dir ve mütegallop kime derler? Bunu bilmelidir ki; bundan herkes için ihtiraz imkânı hâsıl olsun. Çün-kü insanın bilmediği şeylerden ihtiraz etmesine im-kân yoktur. Bir şeyden ihtiraz etmek için onun ne olduğunu bilmek lazımdır. Belki bilmeyerek bendeniz de tegallüp yapabilirim. (Handeler) Binaenaleyh bir çok tatbikatı idariyede şimdiye kadar olduğu gi-bi badema dahi şayanı arzu olmayan neticeler te-vellüt etmemesi için bendeniz bu kelimenin tayyını, yahut sarîh bir mana almasını istirham ediyorum efendim. (Tay sesleri.)

DAHİLİYE VEKİLİ ŞÜKRÜ KAYA BEY —

Hasan Beyefendinin çok güzel söyledikleri gibi bu te-gallüp kelimesine zaman zaman başka başka mana-lar verilmiştir. Meşrutiyetten beri gerek idare lisa-nında, gerek gazetelerde, gerek resmi beyanatta bu kelimeye sık sık tesadüf edilmiştir. Buradaki tegal-lüp; sırf şarktaki bazı hususi vaziyetleri ifade eden ve isyan, şakavetle müterafik olarak itiyat edilmiş te-gallüptür ki: Şarkta bunun manası vazih ve sarîh-tir. Bu gün hükmü tadil edilen kanunda da aynı hü-küm mevcuttu, o kanunda hükümete verilen salâhi-yet daha vâsi ve kayıtsızdı. Hükümet bu gün bun-ları iade ederken alacağı salâhiyeti bazı kuyut ve şurutla kendi kendine takyit etmiştir. Bu kuyut ve şuruttan birisi de tegallüptür. Şarkta bunun manası ve şark idaresinde ifadesi sarîhtir. Şarkta bazı cemiyet vardır ki onun sistemi hâlâ kurunuvustaidir. Öte-denberi isyanı ve şakaveti ihtiyar etmiş, kanun tanı-mamış kimseler varsa memleketlerine iade olunma-yacaklardır. Bunun manası budur, maksadımı eğer kâfi ise- izah ettim zannederim.

HASAN BEY (Trabzon) — İsyân ile mütevafık olacağını ifade buyurdunuz.

DAHİLİYE VEKİLİ ŞÜKRÜ KAYA BEY — Ne demek olduğunu arz ettim. Şakavet, İsyân ve Tegallübü itiyat ve münhasıran şarkta bazı tedabiri idariye tatbik ettiğimiz vilâyetlere mahsustur.

REŞİT BEY — Efendiler, Dahiliye Vekili muhte-remi izah buyurdular ise de, bendenizde bu izahat-tan tam kanaat hâsıl olmamıştır. Çünkü efendiler tegallüp bendenizin kanaatına göre, bir amiri mücbir-dir ki hükümetin kanunlarına itaat etmez; Efendi-ler; hükümet Cumhuriyetimizin bugün onları itaat ettirmeye kâfi kuvveti vardır. Beş bin, elli bin kuv-veti derhal tenkil etmek kudreti mevcuttur. Türki-ye idaresinde tegallüp yoktur efendiler; Hükümeti Cumhuriye sayesinde tegallüp yoktur. Ne şarkta ve ne de garpte tegallüp yoktur. Eğer binde bir varsa o da geçmiştir. (Var, var sesleri.) Eğer evvelce bir aşiret reisi varsa da, şimdi kalmamıştır. Bu tegallüp de kalmamıştır. Zannedersem bu toprakta bir tegallüp ve aşiret reisi kalmamıştır. Efendiler; Bu şarktan garba nakil vaktinde bu tegallüp kelimesiyle çok suistimaller vukubulmuştur. Çünkü bir kimsenin az çok serveti bulunur. O serveti sayesinde az çok her-kese muavenet eder, ihtiyacını def eder. Bundan do-layı kendisine bir hürmeti mahsusa celbetmiş bulunur. Bunlar mütegallop değildirler. Bugün şarktan garba nakledilen insanlar içinde bana bir mütegallop gös-

teriniz. Çünkü mütegallop olan şahıs bir hükümetin, bir jandarmanın emri ile derhal Bursa'ya, İzmir'e savuşup gidemez efendim. Bendenizin kanaatına göre bundan dolayı bu tegallüp kelimesini ya kaldırmalı, tayyetmelidir veyahut Dahiliye Vekili Beyefendi izahat verip anlatmalıdır. Hükümeti sabıka zamanında aşiret reisleri vardı; Onların memurları idi. Bunlar hükümeti sabıkanın seyyiesidir. Bugün hükümeti cumhuriyetimiz sayesinde kimse tegallüp ve tahakküm yapamaz efendiler. Misal olarak arz edeyim ki İbrahim Paşa namındaki adam İbrahim Ağa idi, hiçbir ferde tegallüp ve tahakküm edemezdi. Sonra hamidiye alayına aldılar. Nişanlar verdiler, bunların ne müracaatı vukubuldu ise kimse dinlemezdi. Fakat hükümeti sabıka böyle yaptırdı. Bugün hükümeti cumhuriyetimiz sayesinde bendeniz eminim ki hiç tegallüp yoktur. Benim kanatım bu merkezdedir. Dahiliye Vekili muhtereminden istirham ederim, bunu iyice izah etsin ve zabta geçsin. Çünkü bu tegallüp meselesinde çok suiistimal vukubulmuştur. Esbabını tarif edemem ve söyleyemem, maruzatım bundan ibarettir.

DAHİLİYE VEKİLİ ŞÜKRÜ KAYA BEY — Reşit Beyefendi kendileri şarklı oldukları için şüphesiz tegallübü benden daha iyi bilirler, fakat ben de şarkı bilirim ve bildiğim içindir ki burada tegallüp kelimesine lüzum olduğunu arz ediyorum.

Bu fıkra şakavetle ve isyanla müterafık olan tegallübü izale edeceğimizi ifade eder. Tegallüp kanununun bahsettiği hukuklarla tefevvuk demek değildir. Tegallüp kanunsuzluğun tefevvukudur. Kanuna karşı ve kanun aleyhine tefevvuktur. Servetin, ilmin, veyahut içtimai mevkiilerin verdiği bazı tefevvuklar kanuna muhalif olmayarak ihraz edilen tefevvuklardır ki, bunlara tegallüp denmez. Eğer tefevvuk kanuna

karşı ve kanun aleyhinde tecavüzü ve kanun fevkinde itiyadı ifade ederse, şüphesiz tegallüp olur.

Reşit Beyefendi bu tegallüp kelimesi sui tefsir edilerek garbe bazı adamlar naklolundu dediler. Kelime hiçbir vakit sui tefsir edilmemiştir. Garbe naklolunan adamların hepsi birer birer nakilleri lüzumlu olduğu için sevk ve nakil edilmişlerdir! Ve o lüzum zail olduğu içindir ki içlerinde tegallübü ve isyanı ve şakaveti müterafiken itiyat etmeyenler memleketlerine iade olunacaklardır.

REİS — Başka söz isteyen yoktur. Maddeyi reyinize arz ediyorum, kabul edenler el kaldırsın, kabul etmeyenler el kaldırsın, kabul edilmiştir.

Madde 3. — Bu Kanunun icabettirdiği bilumum masarif, Dahiliye Vekâletince tanzim edilecek talimatnameye tevfikân İskân Müdüriyeti Umumiyesi bütçesinden tesviye olunacaktır.

REİS — Mütalaa yoktur, maddeyi kabul edenler el kaldırsın, kabul etmeyenler el kaldırsın, kabul edilmiştir.

Madde 4. — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

REİS — Maddeyi kabul edenler el kaldırsın, kabul etmeyenler el kaldırsın, kabul edilmiştir.

Madde 5. — Bu Kanunun ahkâmını icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi kabul edenler el kaldırsın, kabul etmeyenler el kaldırsın, kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumiyesini reyî âlinize arz ediyorum. Kabul edenler el kaldırsın, kabul etmeyenler el kaldırsın, kabul edilmiştir.

Ruznamemizde müzakere edilecek başka madde yoktur. Perşembe günü saat 14'de inikat etmek üzere celseyi tatil ediyorum.

Hitamı İnikat; Saat : 14,45

Sıra Numarası : 15

BAZI EŞHASIN ŞARK MANATIKINDAN GARP VİLAYETLERİNE NAKİLLERİ HAKKINDAKİ KANUN HÜKMÜNÜN REF'İNE DAİR 1/26 NUMARALI KANUN LAYİHASI VE DAHİLİYE, ADLİYE VE BÜTÇE ENCÜMENLERİ MAZBATALARI

Türkiye Cumhuriyeti
Başvekâlet 30 Teşrinisani 1927
Muamelat Müdüriyeti
Mukarrerat Şubesi
Adet
6/5141

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

1097 numaralı Kanun hükmünün ref'i hakkında Dahiliye Vekâleti Celilesince tanzim edilen ve İcra Vekilleri Heyetinin 27 Teşrinisani 1927 tarihli içtimasında tezekkür ve Meclisi Âliye arzı tasvip olunan kanun layihasıyla esbabı mucibe mazbatasının musaddak sureti leffen takdim olunmuştur.

Müstaceliyet kararıyla muktezasının ifasına ve neticesinin işarına müsaade buyurulmasını rica eylerim efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı Mucibe

İdari, askeri ve içtimai esbaba binaen Şark idare-i örfiye mntikasıyla Beyazıt vilayetinden 1097 numaralı Kanunun verdiği salâhiyetle bazı eşhas ve aileler Garp vilayetlerine nakledilmişti.

Bunlar arasında Şeyh Sait isyanı ile ve bu isyanı takibeden şakavet hadiseleriyle bilfiil alâkaları olmadıkları halde orada ittihaz olunacak tenkil ve teskin tedbirleri arasında bazı ailelerin de garbe nakilleri muvafık görülmüştü. Bilahare Şark vilayetlerinde yapılan müessir inzibati hareketler hasebiyle artık bu gibilerin mahallerine iadelerinde idari ve siyasi ve içtimai mani kalmadığından memleketlerine iadesi tenzih edilmiştir.

Ancak müstemir şakavet ve tegallübü ve her fırsat zuhurunda isyanı ütiyat edinmiş ve ileride de mahallerinin nizamı içtimaisini ihlal edecekleri ve medeni şeraite ütibakına hail olacakları muhakkak olan ailelerin Garp vilayetlerinde iskân ve terfihleri Türk Cumhuriyetinin takibettiği, temdin gayesi itibariyle zaruri görülmüştür. Kanun mucibince Garbe nakleddikleri halde kanuna riayet etmeyerek ve firar ederek şakavete sülûk edenlerin aileleri hakkında nakil hükmünün ref'i ve bu firarîlerin kanunun neşri tarihinden itibaren üç ay zarfında bilakaydüşart dehaletlerine talik edilmiştir,

İade muamelelerinde muhtaç olanların masrafları hakkında ayrıca talimat yapılacak ve bu talimat dairesinde İskân Müdüriyeti Umumiyesi bütçesinden tesviye edilecektir.

Bu noktai nazara göre hazırlanan kanun layihası tercihen ve müstacelen müzakeresi istirhamıyla merbuten takdim kıldı.

Türkiye Büyük Millet
Meclisi 30.11.1927
Dahiliye Encümeni
Karar Numarası : 4
Esas Numarası : 1/26

Dahiliye Encümeni Mazbatası

Riyaseti Celileye

1097 numaralı Kanun mucibince Şark manatıkından Garp vilayetlerine naklolunan eşhasın iadelerinde mahzur olmayanlar hakkında mezkûr kanun hükmünün ref'ine dair Dahiliye Vekâletince tanzim olunup Başvekâletten varit olan ve 30.11.1927 tarihinde Encümenimize havale buyrulan kanun layihası ile esbabı mucibe mazbatası Dahiliye Vekili Şükri Kaya Beyefendinin huzuriyle tetkik ve müzakere olundu.

Hükümetçe teklif olunan işbu layihai kanuniye aynen Encümenimizce de muvafık görülmüş olmakla, bu mazbata tanzim ve Heyeti Umumiyeye takdim kıldı.

Dahiliye Encümeni Reisi	Mazbata Muharriri
Mersin	Malatya
Ali Münif	Abdülmuttalip
Kâtip	Aza
	Antalya
	Rasih
Aza	Aza
Ordu	Diyarbakir
İsmael	Ahmet Mithat
Aza	Aza
Rize	Zonguldak
Atif	Mehmet Rifat
Aza	Aza
Samsun	Giresun
Ali Rıza	Hâcim Muhiddin

Türkiye Büyük Millet

Meclisi

1.12.1927

Adliye Encümeni

Karar : 12

Adliye Encümeni Mazbatası

Riyaseti Celileye

Şark manatından Garp vilayatına naklolunan eşhas hakkında 1097 numaralı Kanun hükmünün eşhası menkuleden Şeyh Sait vakası ve müteakip şakavet hadiseleriyle bilfiil alâkadar olmayan ve nakledildikleri yerlerde suiahlı görülmevler hakkında ref'ine mütedair Dahiliye Vekâletince tanzim olunup Başvekâletten varit olan Encümenimize muhavvel kanun layihası ile esbabı mucibe mazbatası, Dahiliye Vekili Şükrü Kaya Beyefendinin huzuriyle tetkik ve müzakere olundu.

Hükümetçe teklif edilen salifüzzikir layihai kanunienin aynen kabulü Encümenimizce de muvafık görülmüş olmakla, Heyeti Umumiyenin nazarı tasvibine arz olunur.

Adliye Encümeni Reisi

Mazbata Muharriri

Manisa

Kocaeli

Mustafa Fevzi

Salâhattin

Kâtip

Aza

Yozgat

Ahmet Hamdi

Aza

Aza

Balıkesir

Aza

Osman Niyazi

Aza

Sinop

Aza

Refik İsmail

Aza

Zonguldak

Balıkesir

Mehmet Nazif

Sadık

Aza

Aza

Çorum

Manisa

Münir

Kemal

Türkiye Büyük Millet

Meclisi

Bütçe Encümeni

Mazbata Numarası : 8

Esas Numarası : 1/26

Bütçe Encümeni Mazbatası

Riyaseti Celileye

Bazı eşhasın Şark manatından Garp vilayetlerine nakilleri hakkındaki 19 Haziran 1927 tarihli ve 1097 numaralı Kanun hükmünün ref'ine dair olup 30.11.1927 tarihinde Dahiliye, Adliye ve Bütçe encü-

menlerine havale buyrulan kanun layihası Dahiliye ve Adliye encümenlerinin mazbatalarıyla birlikte Encümenimize tevdi olunmakla Dahiliye Vekili Şükrü Kaya Bey hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu. Hükümetçe teklif kılınan layihai kanunienin Encümenimizce de aynen kabul olunduğunun Heyeti Celileye arzına karar verildi.

30 Kânunuevvel 1927

Reis Vekili

Mazbata Muharriri

Burdur

Gaziantep

Vahit

Ali Cenani

Kâtip

Ankara

Kütahya

Mehmet Refik

Niyazi Asım

Erzurum

Erzurum

Nafi Atuf

Aziz

Elaziz

Tokat

Hasan Tahsin

Şevki

Sivas

Samsun

Rasim

Adil

Niğde

Niğde

Mehmet Atâ

Faik

Yozgat

Süleyman Sırrı

Hükümetin Teklifi

1097 Numaralı Kanun Hükmünün Ref'ine İcra Vekilleri Heyetinin Mezun Olduğuna Dair Kanun

Madde 1. — 1097 numaralı Kanun mucibince Garp vilâyetlerine naklolunan eşhasın Şeyh Sait vakası ve müteakip şakavet hadiseleriyle bilfiil alâkadar olmayan ve naklolundukları mntkalarda suiahlı görülmevler hakkında mezkûr kanun hükmünün ref'ine İcra Vekilleri Heyeti mezumdur.

Madde 2. — Mahallerinde öteden beri şakavet, isyan ve tegallübü itiyat edenlerle aileleri ve Garp-taki mahalli müretteplerinden firarla eşkiyaya iltihak edip bu kanunun tarihi neşrinden itibaren üç ay zarfında dehalet etmeyen şakilerin aileleri hakkında 1097 numaralı Kanun hükmü meridir.

Madde 3. — Bu kanunun icabettirdiği bilumum masarif Dahiliye Vekâletince tanzim edilecek talimatnameye tevfiikan İskân Müdiriyeti Umumiyesi bütçesinden tesviye olunacaktır.

Madde 4. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 5. — Bu kanunun ahkâmını icraya İcra
Vekilleri Heyeti memurdur.

27 Teşrinisani 1927

Başvekil
İsmet
Müdafaai Milliye Vekili
Mustafa Abdülhalik

Adliye Vekili
Mahmut Esat
Bahriye Vekâleti Vekili
Mustafa Abdülhalik

Dahiliye Vekili
Şükrü Kaya
Maliye Vekili
Saraçoğlu Şükrü
Nafia Vekili
Behiç
Ticaret Vekâleti Vekili
Mustafa Rahmi

Hariciye Vekili
Doktor Tevfik Rüştü
Maarif Vekili
Mustafa Necati
Ziraat Vekili
Mustafa Rahmi
Sıhhiye ve Muaveneti
İçtimaiye Vekili
Doktor Refik



